

Johtamistieteen suuret: Frederick Winslow Taylor

Teksti Mikko Luoma Kuvitus Anni Riipinen

Frederick Tayloria pidetään varhaisimpana systemaattista tutkimustoimintaa hyödyntäneenä johtamisen kehittäjänä. Hänen ansionsa ovat kiistattomat niin teoreettikkona, käytännön johtajana ja konsulttina kuin myös tuotannollisten innovaatioiden kehittäjänä.

Toiminta

Taylorin uraa on mahdoton ohittaa johtamistieteen alueella, vaikka nykyaikana – aivan kuten omana aikanaanakin – hänen toimintaansa kohdistuu paljon ristiriitaisia arvioita.

Taylorista piti nuorena tulla isänsä esimerkin mukaisesti juristi ja hän läpäisikin Harvardin yliopiston pääsykokeet, mutta heikentyneen näkökyvyn takia lääkärit kehottivat häntä unohtamaan kaikki huolellista lukemista edellyttävät ammatit. Niinpä Frederick hakeutui teollisuuteen käytännön tekemisen pariin, mikä vaikutti ratkaisevasti hänen myöhempään ajatteluunsa ja kirjalliseen tuotantoonsa. Näkö tosin parani sittemmin, mutta se ei enää siirtänyt häntä pois teollisuudesta.

Tehdastyössä Taylor kiinnostui työn osittamiseen liittyvästä ajattelusta ja jalosti sitä edelleen. Insinööriopintojensa jälkeen hän aloitti myöhempien kirjoituksiensa perustana olevat järjestelmälliset työntekijöiden työsuorituksen ja ajankäyttöön liittyvät tutkimukset ja näiden ansiosta kykeni nostamaan työpaikkansa kokonaistuotannon jopa nelinkertaiseksi. Samalla työntekijöiden ansiot parhaimmillaan kaksinkertaistuivat. Taylor korosti työsuorituksen mittaamisen ja työtapojen tieteellisen tutkimuksen tärkeyttä sekä työnjakoa suorittavaa työtä tekevien ja johdon välillä.

Taylorin perimmäinen tavoite ei ollut yksipuolisesti voiton maksimoinnissa työsuorituksen tehostamisen avulla, vaan myös ja ennen kaikkea työntekijöiden hyvinvoinnin lisäämisessä. Hän näki, että koneiden ja laitteiden kunnollinen hyväksikäyttö vapauttaa ihmiskuntaa uurastamiselta ja jättää näin enemmän aikaa itsensä sivistämiselle ja kulttuurille. Näiden humanien päämäärien saavuttamiseksi oli tieteellinen tutkimus valjastettava palvelemaan liikkeenjohtoa.

Taylor paheksui aikansa vallitsevaa johtamisoppia, joka perustui hänen mukaansa historiasta opituille karkeille yleisyyksille ja intuitiolle. Tieteellisyys sen sijaan merkitsi hänel-

le pitkälti ihanteellisen työsuorituksen ”löytämistä”, minkä avulla niin tuotannolliset, taloudelliset kuin turvallisuuteen liittyvät näkökohdat tulevat huomioituiksi. Johdon tehtävä on määritellä ihanteellinen työsuoritus ja työntekijän tulee hyötyä suorituksen paranemisesta. Taylorin suositamat parantuneeseen työsuoritukseen liittyvät rahalliset kannustimet olivatkin nykyajattelun valossa erittäin merkittäviä.

Vaikutus nykyajan johtamiseen

Sadan vuoden ajallinen etäisyys ei aina tee oikeutta Taylorin ajatuksien soveltamiselle nykypäivään. Liian usein taylorismin saa huomata viittavan hiostamiseen, monotonisiin työsuorituksiin ja riistokapitalismiin. Näiden tulkintojen suosijoille on yhteistä ainakin se, että he eivät ole lukeneet riviäkään Taylorin tuotannosta.

Useissa maissa on syntynyt Taylorin ajatuksiin perustuvia, edelleen vaikuttavia kansallisia ohjelmia ja instituutioita teollisuuden kehittämiseksi. Itse maailman merkittävimmäksi liikkeenjohtajattelun kehittäjäksi arvioitu Peter Drucker (ks. Pomo 1/2009) nimesi Taylorin kahden muun johtavan ajattelijan, Darwinin ja Freudin, rinnalle ”modernin maailmamme tekijäksi”.

Taylor loi pohjan nykyaikaiselle laatu- ja tuottavuusajattelulle, toimintaprosessien kehittämiselle ja suorituksen johtamiselle. Näitä hän vei omana aikanaan itse käytäntöön kiistattomin tuloksin, ilman investointeja, konsulttiarmeijoita, tunnistettavaa muutosvastarintaa (muuta kuin omaa asemaansa pelkäävien esimiesten taholta) ja työsuuhdeselkkauksia. Kuka nykyajan suuri muutosjohtaja pystyisi samaan?

Frederick Winslow Taylor Syntyi: 20.3.1856 Philadelphia, Pennsylvania, USA / Kuoli: 21.3.1915 Philadelphia, Pennsylvania, USA / Koulutus: Insinööri, Stevens Institute of Technology 1883; tohtori, University of Pennsylvania 1906 / Työura: Harjoittelija ja teollisuustyöntekijä (Enterprise Hydraulic Works), työntekijä, työnjohtaja ja pääinsinööri (Midvale Steel Co.), toimitusjohtaja (Manufacturing Investment Co.), konsultti (Bethlehem Steel), sittemmin oman konsulttitoimiston johtaja ja professori (Dartmouth College) / Pääteos: Scientific Management, koostuu kirjoituksista: Shop Management (1903), The Principles of Scientific Management (1911), Testimony before the Special House Committee (1912) / Eryisiä saavutuksia: Useita patenteja, Pariisin maailmannäyttelyn kultainen mitali, tenniksen nelinpelin USA:n mestaruus vuonna 1881

